

ВЪПРОСНИК
по
ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ
(за конкурсен изпит по специалността „История на България“
(направление „Историческа демография“))

- I. Теоретически проблеми на историята на Българското възраждане
1. Същност и съдържание;
 2. Граници;
 3. Извори и историография.
- II. Историческата демография на българските земи през Възраждането – същност и специфика
1. Съдържание, предмет и методи;
 2. Етапи в развитието, състояние и задачи;
 3. Извори и историография.
- III. Исторически корени на възрожденската епоха
1. Налагане на турската социална и политическа система в българските земи;
 2. Османската империя през 16-17 в. и българското общество;
 3. Етнодемографски потенциал на българите в навечерието на възрожденската епоха.
- IV. Ранно възраждане
1. Фактори на Българското възраждане;
 2. Османския феодализъм през 18 и първите десетилетия на 19 в.
- V. Стопанско и социално развитие на българските земи през 18 и първите десетилетия на 19 в.
1. Зараждане и поява на новите стопански форми и отношения;
 2. Промени в аграрните отношения;
 3. Развитие на занаятите и търговията;
 4. Социални промени в българското общество – зараждане на българската буржоазия.
- VI. Поява на нови обществени идеи
1. Политически движения през първата половина на 18 в. – Партений Павлович и Христофор Жефарович;
 2. Зараждане на националноосвободителната идеология – Паисий Хилендарски и Софроний Врачански.
- VII. Антиосмански борби на българите до Кримската война
1. В помощ на Австрия и Русия;
 2. Със сърби, гърци и власи;
 3. Самостоятелни начинания.
- VIII. Източният въпрос
1. Източните кризи;
 2. Великите сили и Османската империя.
- IX. Турските реформи и българското възрожденско общество
1. Танзиматът;
 2. Модернизацията – обхват и роля;
 3. Промени в ежедневието.
- X. Икономическо и социално развитие през втората и третата четвърт на 19 в.
1. Аграрен въпрос;
 2. Разцвет на занаятите и търговията;

3. Наченки на капитализъм;
 4. Структуриране на българското възрожденско общество през втората и трета четвърт на 19 в.
- XI. Разпространение и численост на населението обитаващо българските земи през Възраждането
1. Териториално разпространение;
 2. Динамика в числеността;
 3. Демографска структура на българското възрожденско общество.
- XII. Миграциите в българските земи през Възраждането
1. Миграции – същност, видове, особености;
 2. Миграционните процеси в Османската империя – тенденции и специфика;
 3. Вътрешни и външни миграции – фактори, измерения, последици.
- XIII. Просветно движение
1. Новото училище;
 2. Външни влияния;
 3. Главни просветни средища;
 4. Видни дейци на възрожденската просвета.
- XIV. Църковен въпрос
1. Причини и характер на църковно-националната борба;
 2. Ход и идейни течения;
 3. Великите сили и църковната борба;
 4. Учредяване и устройство на Екзархията.
- XV. Национално образуващи процеси
1. Националното възраждане и етническата история на българите;
 2. Националната идея – същност и развитие;
 3. Училището, църквата и нацията в Българското възраждане;
 4. Възрожденска етнопсихология.
- XVI. Начало на организирана национално-революционна борба
1. Г.С. Раковски – патриарх на българската национална революция;
 2. 1866-1869 г. – ентусиазъм и подвизи, разочарования и поуки.
- XVII. БРЦК 1869-1875 г.
1. Делото на В. Левски и Л. Каравелов;
 2. Криза в БРЦК 1873-1875 г.;
 3. Ботев и БРЦК.
- XVIII. Априлско въстание 1876 г.
1. Гюргевски комитет;
 2. Подготовка, избухване и ход;
 3. Априлското въстание и светът.
- XIX. Руско-турската война от 1877-1878 г. и Освобождението на България
1. Дипломатическа подготовка;
 2. Бойни действия;
 3. Санстефански мир и Берлински конгрес.
- XX. Българската култура през Възраждането
1. Развитие, характер и значение;
 2. Формиране на българската интелигенция;
 3. Книжовен език и словесни жанрове на културата;
 4. Възрожденско изкуство.

ПОДБРАНА БИБЛИОГРАФИЯ

І.Извори

1. Априлов, В. Съчинения. С., 1968.
2. Ботев, Х. Събрани съчинения. Т. 1-3. С., 1976.
3. (Бурмов, Ал. – ред.) Априлско въстание 1876 г. Сборник от документи. Т. 1-3, С., 1954-56.
4. Бурмов, Т. Дневник. Спомените ми. Автобиография. (Съст. Проф. Р.Радкова) С., 1994.
5. Българската възрожденска интелигенция С., 1988.
6. (Възвъзова, К. и Н.Генчев – ред.) Васил Левски. Документално наследство. С., 1973.
7. Възпоменателен сборник по случай стогодишнината от освободителната Руско-турска война 1877-1878 г. Кн. 1-2. С., 1979.
8. (Гандев, Хр. и Г.Гълъбов – ред.) Турски извори за българската история. Т. 1-2. С., 1959-60.
9. Галабер, В. Двадесет и две години сред българите. Дневник. Том първи (1862-1866); Том втори (1867-1869). (ред. Ил.Тодев), С., 1998, 2000.
10. Георгиев, Й. П. Материали по църковната борба. ч. 1-2. – В: СБНУ, кн. 22-23. І. Дял историко-филологически и фолклорен. С., 1906-1907; кн. 24. І.Дял историко-филологически и фолклорен. С., 1908.
11. (Димов, Г., Трайков, В. – ред.) Архив на Г.С.Раковски. Т. 1-4. С., 1957, 1966, 1969.
12. Документи за българската история. Том І. Архив на Найден Геров, ч. 1. (1857-1870); ч. 2. (1871-1876) Подредил Т.Панчев. Под ред. На М.Г.Попруженко. С., 1931, 1932.
13. Документи за българската история. Т. 3-4. Документи из турските държавни архиви. 1564-1909. Подбрал и превел Панчо Дорев. С., 1940, 1942.
14. Документи за българската история. Т. 5-6. Документи за новата история на българския народ из Виенските държавни архиви 1830-1977. Събрал П.Ников. Под ред. на Ст. Романски. С., 1948, 1951.
15. Заимов, Ст. Миналото. С., 1969.
16. Иванов, Ю. Документи по Българското възраждане. – В: СБНУ, кн. 21 (ІІІ), 1905.
17. Каравелов, Л. Събрани съчинения в девет тома. С. , 1965-68.
18. Касабов, Ив. Моите спомени от възраждането на България с революционни идеи. С., 1905.
19. Кирил, патриарх Български. Граф Игнатиев и българския църковен въпрос. Изследване и документи. Т. І, С., 1958.
20. Михов, Н. Населението на Турция и България през 18 и 19 в. Библиографски изследвания със статистически и етнографски данни. Т. 1-6, С., 1915-1971.
21. Обретенов, Н. Спомени за българските въстания. С., 1942.
22. Панчев, Т. Из архивата на Найден Геров. Т.1-2. С., 1911, 1913.
23. Раковски, Г.С. Съчинения в четири тома. Т. 1-4. С., 1983.
24. Русия и българското национално-освободително движение 1856-1876. Т. І (ч.1-2), т. 2, С., 1987, 1990.
25. Стамболски, д-р Хр. Автобиография, дневници, спомени. Т. 1-3, 1927-1931.

26. [Стоянов, В.] Животописание. Стойко Владиславов Софроний. В: Псп, 1872, кн. V-VI.
27. Стоянов, З. Записки по българските въстания. Разказ на очевидци. 1870-1876. С., 1987.
28. Хитов, П. Моето пътуване по Стара планина. С., 1962.
29. Паисий Хилендарски. История Славяно-Болгарская. Първи Софрониев препис от 1765 година. С., 1972.
30. (Христов, Хр. и В. Паскалева – съст. и ред.) Документи за българската история из германските архиви 1829-1877. С., 1963.
31. Христоматия по История на България (15 в. – 20-те години на 19 в.). Т., 3, С., 1982.
32. Христоматия по История на България. Българско възраждане – втората и третата четвърт на 19 век. С., 1996.
33. (Цветкова, Б. – съст. и ред.) Френски пътеписи за балканите. XIX век. С., 1981.

II. Историография

А. Общи съчинения

1. Божилов, Ив. и др. История на България през погледа на историците ... С., 1994. (Изд. къща Хр. Ботев).
2. Генчев, Н. Българско Възраждане. С., 1981.
3. Икономика на България. Т. 1, С., 1969.
4. Пенев, Б. История на новата българска литература. Т. 1-4. С., 1930.
5. Стопанска история. С., 1981.
6. (Тодоров, Н. – ред.) История на България (Българско възраждане: 18 – средата на 19 в.). т. 5, С., 1985.
7. (Шарова, Кр. – ред.) История на България (Българско възраждане: 1856 – 1878 г.) т. 6. С., 1987.

Б. Справочни издания

1. Енциклопедия България, т. 1-7, С., 1978-1996.
2. Енциклопедия Българската възрожденска интелигенция С., 1988 (Съст. Н.Генчев).
3. Енциклопедия на българската възрожденска литература. Велико Търново, 1996 (Ред. Ив.Радев).
4. Стоянов, М. Българската възрожденска книжнина. Аналитичен репертоар на българските книги и периодични издания 1806-1878 г. т.1-2, С. 1957, 1959.

В.Изследвания

I. Задължителни

1. Бурмов, Ал. Български революционен централен комитет (1868-1877). С., 1943.
2. Българската нация през Възраждането. Т. 1-2, С., 1980, 1989.
3. Велики, К. Браилските бунтове 1841-1843. С., 1968.
4. Гандев, Хр. Проблеми на Българското възраждане. С., 1976.

5. Генчев, Н. Възрожденският Пловдив. С., 1981.
6. Генчев, Н. Васил Левски. С., 1987.
7. Генчев, Н. Българската култура 15-19 в. С., 1988.
8. Грек, Ив., Н. Червенков. Българите от Украйна и Молдова. Минало и настояще. С., 1998.
9. Грозданова, Е. Българската народност през 17 в. Демографско изследване. С., 1989.
10. Данаилов, Г. Изследвания върху демографията на България. – В: СбБАН, кн. 24, С., 1934.
11. Державин, Н.С. Болгарские колонии в России (Таврическая, Херсонская и Бессарабская губернии). С., 1914.
12. Димитров, А. Училището, прогресът и националната революция. Българското училище през Възраждането. С., 1987.
13. Дойнов, Д. Кресненско-Разложкото въстание 1878-1879. С., 1979.
14. Дойнов, Ст. Българското национално-освободително движение 1800-1812. С., 1979.
15. Дринов, М. Отец Паисий, неговото време, неговата история и учениците му. – В: ПСп, г. I, 1870, кн. 4.
16. Историческая демография. Москва, 1989.
17. Конобеев, В. Българското национално-освободително движение. Идеология, програма, развитие. С., 1972.
18. Косев, Д. Към историята на революционното движение в България през 1867-1871. С., 1958.
19. Косев, К. За капиталистическото развитие на българските земи през 60-те и 70-те години на 19 в. С., 1968.
20. Косев, К., Дойнов, Ст. Избавлението на България през 1878 г. С., 1999.
21. Косев, К, Н. Жечев и Д. Дойнов. История на Априлското въстание 1876. С., 1976.
22. Маждракова, Огн. Национално-революционни борби на българския народ 1828-1878. С., 1997.
23. Маркова, З. Българското църковно-национално движение до Кримската война. С., 1976.
24. Маркова, З. Българската екзархия 1870-1879. С., 1989.
25. Мутафчиева, В. За точните методи в историческата демография. – ИПр, 1973, кн. 4, с. 134.
26. Ников, П. Възраждане на българския народ. Църковно-национални борби и постижения. С., 1929.
27. Паисий Хилендарски и неговата епоха. С., 1962.
28. Попов, К. Стопанска България. – СбБАН, кн. 7, С., 1916.
29. Радкова, Р. Българската интелигенция през Възраждането. С., 1987.
30. Сарафов, М. Населението на Княжество България по трите първи преброявания. – В: ПСпБКД в Средец, кн. 41-44, 1893-1894.
31. Сборник по случай стогодишнината на Заверата от 1835 г. С., 1935.
32. Тодоров, Н. Балканският град 15-19 в. Социално-икономическо и демографско развитие. С., 1972.
33. Тодорова, М., Тодоров, Н. Проблеми и задачи на историческата демография на османската империя. – Балканистика, 2, С., 1987, с. 18-46.
34. Тодорова, М. Балканското семейство. С., 2002.
35. Тонев, В. Добруджа през Възраждането. Варна, 1973.
36. Тонев, В. Българското Черноморие през Възраждането. С., 1995.

37. Тотев, А. Демография. Избрани теми. СУ "Св. Климент Охридски", С., 1972.
38. Трайков, В. Н. Жечев. Българската емиграция в Румъния 16 век – 1878 година и участието ѝ в стопанския, общественно-политическия и културния живот на румънския народ. С., 1986.
39. Хаджийски Ив. Бит и душевност на нашия народ. С., 1966.
40. Христов, Хр. Българските общини през Възраждането. С., 1973.
41. Чанков, Ж. Населението на България. С., 1935.
42. Щерионов, Щ. Южното Черноморие през Възраждането (стопанско-историческа характеристика). С., 1999.

II. Препоръчителни

1. Арнаудов, М. Любен Каравелов. Живот, епоха, дело. 1834-1879. С., 1964.
2. Балабанов, М. Страница от политическото ни възраждане. С., 1904.
3. Бурмов, Т. Българо-гръцка църковна разпря. С., 1902.
4. Генов, Г. Източният въпрос (Политическа и дипломатическа история). Т. 1-2, С., 1925, 1926.
5. Генов, Ц. История на руско-турската освободителна война 1877-1878. С., 1978.
6. Генчев, Н. Одеското българско настоятелство. – В: ГСУ ФИФ, т. LXIV (1970), кн. 3, ч. 1, С., 1972.
7. Генчев, Н. Българската възрожденска интелигенция С., 1991.
8. Дамянов, С. Франция и българската национална революция. С., 1968.
9. Данова, Н. Константин Георгиев Фотинов в културното и идейно-политическото развитие на Балканите през 19 в. С., 1994.
10. Димитров, М. Комитетът на старите – Добродетелната дружина. – В: България 1000 години. I, С., 1930.
11. Димитров, М. Христо Ботев. Идеи, личност, творчество С., 1919.
12. Димитров, Стр. Въстанието на селяните в Северозападна България през 1850 година. С., 1963.
13. Димитров, Стр. Махмуд II и краят на еничарите. С., 1994.
14. Дойнов, Д. Гюргевският революционен комитет. С., 1986.
15. Жечев, Н. Букурещ – културно средище на българите през Възраждането. С., 1991.
16. Илчев, Ив. Рекламата през Възраждането. С., 1995.
17. Кирил, патриарх Български Екзарх Антим (1816-1888). С., 1956.
18. Кирил, патриарх Български. Католическата пропаганда сред българите през втората половина на 19 в. I, (1859-1865). С., 1962.
19. Косев, Д. Русия, Франция и българското освободително движение. С., 1978.
20. Косев, К. Бисмарк, Източния въпрос и българското освобождение 1856-1878. С., 1978.
21. Митев, Й. Българското опълчение в Освободителната война. С., 1952.
22. Мутафчиева, В. Кърджалийско време. С., 1977.
23. Начов, Н. Цариград като културен център на българите до 1877 г. С., 1925.
24. Нешев, Г. Културни прояви на българския народ (15-18 в.). С., 1978.
25. Пантев, А. Българският въпрос във Великобритания 1876-1878. С., 1981.
26. Паскалева, В. Средна Европа и земите по Долния Дунав през 18 и първата половина на 19 в. С., 1986.
27. Радкова, Р. Рилският манастир през Възраждането. С., 1972.
28. Сб. Българското възраждане и Русия. С., 1981.

29. Смоховска-Петрова, В. Неофит Бозвели и българският църковен въпрос. С., 1964.
30. Снегаров, Ив. Турското владичество – пречка за културното развитие на българския народ и другите балкански народи. С., 1958.
31. Страшимиров, Д. История на Априлското въстание. Т. 1-3. Пловдив, 1907.
32. Страшимиров, Д. Комитетско десетилетие (епоха на комитетите) 1866-1876. – В: България 1000 години. I, С., 1930.
33. Тодев, Ил. Българското национално движение в Тракия 1800-1878. С., 1994.
34. Тодев, Ил. Към друго минало или пренебрегвани аспекти на Българското национално възраждане. Сбирка от опити и изследвания. С., 1999.
35. Тодоров, Н. Филики Етерия и българите. С., 1965.
36. Трайков, В. Георги Стойков Раковски. Биография. С., 1974.
37. Унджиев, Ив. Васил Левски, Биография. С., 1946.
38. Унджиев, Ив., Цв. Унджиева. Христо Ботев. Живот и дело. С., 1975.
39. Христов, Хр. Освобождението на България и политиката на западните държави 1877-1878. С., 1968.
40. Христов, Хр. Аграрният въпрос в българската национална революция. С., 1976.
41. Цанев, Д. Българската историческа книжнина през Възраждането (18-първата половина на 19 в.). С., 1989.
42. Цанев, Д. За българите. Чуждата историческа българистика през 18-19 в. С., 1981.
43. Шарова, Кр. Любен Каравелов и българското освободително движение 1860-1867. С., 1968.
44. Шарова, Кр. Втората българска легия в Белград (1867-1868). – В: В чест на академик Михаил Димитров. С., 1974.
45. Шарова, Кр. Българската национална акция в Европа след Априлското въстание. – В: Освобождението и руската общественост. С., 1977.
46. Шишманов, Ив. Избрани съчинени, т. I, Българско възраждане. Студии. С., 1965.